

VILLISIKANÄYTTEIDEN LÄHETTÄMINEN TAUTITUKIMUKSIIN

Evira pyytää metsästäjiä lähettämään näytteitä metsästetyistä luonnonvaraisista villisioista eläintautien seurantatutkimuksiin ja ilmoittamaan kuolleena löydetystä luonnonvaraisista villisioista. Näytteet tutkitaan afrikkalaisen sikaruton, klassisen sikaruton, Aujeszkyin taudin ja brusellan varalta.

Kuolleina löytyneet villisiat

Erityisen tärkeää on saada tutkittavaksi itsestään kuolleita ja sairaalta vaikuttaneita villisikoja, joko kokonaisina tai elinnäytteinä. Jopa pitkään kuolleena ollut ja pilaantunut ruho kannattaa tutkia ASF-viruksen varalta, sillä virus säilyy raadoissa pitkään. Kuolleena löydetystä kokonaisesta villisiasta pyydämme ilmoittamaan viipymättä paikalliselle kunnaneläinlääkärille ja mahdollisen patologisen tutkimuksen varalta Eviran Helsingin toimipisteeseen (erikoistutkija Taina Laine p. 050 373 6614, taina.laine@evira.fi) tai Oulun toimipisteeseen (erikoistutkija Marja Isomursu, p. 040 512 1248, marja.isomursu@evira.fi tai toimisto p. 029530 4924).

Metsästetyt villisiat

Metsästetyistä villisioista näytteitä toivotaan lähetettävän erityisesti Uudenmaan, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Karjalan riistakeskusten alueilta, missä todennäköisimmin liikkuu Venäjän puolelta tulleita villisikoja.

Evira maksaa 15.9.2015 alkaen metsästäjille palkkiona 40 euroa / yhdestä villisiasta lähetetyt näytteet.

Hygienia

Brusellatartunnan välttämiseksi villisian suolistamisen ja nylkemisen yhteydessä tulee noudattaa hyvää hygieniaa. Vältä eritteiden ja roiskeiden joutumista suuhun, hengitysteihin, silmiin tai ihossa oleviin haavoihin. Kertakäyttöhansikkaat ovat hyvä suoja ruhoa käsitellessä. Pese kädet lopuksi hyvin. Raakoja ruhonosia ja elimiä ei suositella annettavaksi koirille. Brusellabakteeri tuhoutuu lihasta, joka kypsennetään täysin kypsäksi.

Näyte-elimet

Näytteeksi lähetetään villisian munuainen, perna ja verta, sekä emakoilta 5-10 cm pala kohdunsarvea ja karjuilta kivekset. Munuaiset sijaitsevat ruhon keskiosassa selkäpuolella, molemmin puolin selkäranka. Toinen munuainen riittää näytteeksi. Perna on pitkänomainen, melko litteä, väriltään tumma elin, joka on kiinnittynyt mahalaukun kylkeen ruhon vasemmalla puolella. Kohtu on kooltaan vaihteleva Y:n muotoinen elin, jonka runko-osa on peräsuolen ja virtsarakon välissä. Runko-osasta haarautuvat oikea ja vasen kohdunsarvi. Naaraan koko, ikä sekä mahdolliset tiineydet vaikuttavat kohdun kokoon. Verinäytteeseen ei oteta hyytymiä, muita kudospaloja tai roskia.

Näytteenottotarvikkeet

Elinnäytteet pakataan muovipusseihin, mutta verinäyte pitää ottaa erityiseen verinäyteputkeen. Jos verinäyteputkia ei ole saatavilla, otetaan pelkät elinnäytteet muovipusseihin. Näytteenottovälineitä, palkkiolaskulomakkeita ja pakkauslaatikoita on Evirasta toimitettu Uudenmaan, Kaakkois-Suomen ja Pohjois-Karjalan alueellisiin riistakeskuksiin ja alueiden riistanhoitoyhdistyksille. Verinäyteputkia voi kiiretilanteessa pyytää myös paikalliselta kunnaneläinlääkäriltä. Näytteenottovälineitä voidaan tarvittaessa toimittaa myös muualle Suomeen.

Uudenmaan alueellinen riistakeskus (puh. 029 431 2332 tai uusimaa@riista.fi)

Kaakkois-Suomen alueellinen riistakeskus (puh. 029 431 2222 tai kaakkois-suomi@riista.fi) ja

Pohjois-Karjalan alueellinen riistakeskus (puh. 029 431 2292 tai pohjois-karjala@riista.fi)

Perusohjeet näytteenottoon:

1. Ota näytteet mahdollisimman pian eläimen kuoleman jälkeen.
2. Pakkaa munuainen ja perna samaan pakkaukseen ja kohtu/kivekset sekä verinäyte omiin pakkauksiinsa; kahteen päällekkäiseen muovipussiin.
3. Jäähdytä pakkaukset jääkaappilämpötilassa yön yli.
4. Kääri pussit sanomalehti-, talous- tai muuhun imevään paperiin.
5. Laita pussit esim. Matkahuollon lähetypussiin tai muuhun tukevaan pakkaukseen, johon laitetaan mukaan täytetty lähete ja palkkiolomake.
6. Jos lähetät samassa paketissa näytteitä useasta eläimestä, merkitse yhden eläimen näytepussit ja vastaava lähete samalla numerolla.
7. Lähetä näytteet Eviraan Helsinkiin Matkahuollon mukana heti pyyntiä seuraavana arkipäivänä. Näytteiden viimeinen lähetyspäivä on torstai. Säilytä perjantaina otetut näytteet kylmässä viikonlopun yli ja lähetä ne maanantaina.
8. Osoite: EVIRA, ELÄINTAUTIVIROLOGIA, MUSTIALANKATU 3, 00790 HELSINKI
9. Evira maksaa Matkahuollon lähetyskulut, näytteet lähetetään Matkahuollon normaalina rahtina (vastaanottaja maksaa)

Lähete

Lähetteen malli löytyy Eviran internet-sivuilta (www.evira.fi → Eläimet → Eläinten terveys ja eläintaudit → Näytteenotto- ja lähetysohjeet → Villisika). Lähetteen voi kirjoittaa myös vapaamuotoisesti, kunhan kaikki tarvittavat tiedot (lähettäjän yhteystiedot ja villisian pyyntipaikka) tulevat mukaan. Lähetteeseen on tärkeä kirjata ylös, jos villisialla on havaittu sairauden oireita tai suolistuksessa havaitaan normaalista poikkeavia muutoksia.

Palkkion saamiseksi metsästäjän tulee täyttää palkkiolaskulomake ja lähettää se Eviraan. Palkkiolaskun voi lähettää samassa lähetyksessä näytteiden kanssa.

Tutkimusvastaus

Evira lähettää tutkimusvastauksen näytteiden lähettäjälle, jos lähetteeseen on merkitty lähettäjän postiosoite. Metsästäjistä villisioista otettujen näytteiden tutkimusvastaus tulee yleensä lähettäjälle kuukauden kuluessa näytteiden lähettämisestä.

Evira tutkii villisikänäytteet myös brusellan varalta. Brusellabakteeri voi tarttua villisiasta ihmiseen. Perusterveille ihmisille tartuntariski oireettomasta villisiasta on hyvin vähäinen ja bakteeri tuhoutuu lihasta, joka kypsennetään täysin kypsäksi. Brusellan osalta kielteisiä tutkimusvastauksia ei lähetetä erikseen. Vasta-ainetutkimuksissa positiivisten villisikojen tulokset ilmoitetaan näytteet lähettäneille metsästäjille erikseen.

Metsästetyn villisian lihan voi käyttää normaalisti, vaikka Eviran tutkimustulokset virustautien ja brusellan osalta eivät olisi valmiita.

Jos villisian lihaa luovutetaan käytettäväksi tai myydään metsästäjän oman talouden ulkopuolella, on siitä tutkittava trikiinien esiintyminen ja on odotettava trikiinitutkimustuloksen valmistumista. Myös omassa taloudessa käytettävän villisianlihan osalta Evira suosittelee ottamaan trikiininäytteen ja odottamaan tulosta ennen lihan syömistä.